

В. В. Долежан

ЮРИСДИКЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИЩОЇ РАДИ ЮСТИЦІЇ ТА ШЛЯХИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ

Юрисдикційна діяльність державного органу у контексті, що розглядається, являє собою встановлену законом сукупність повноважень розглядати та вирішувати правові спори і справи про правопорушення, давати правову оцінку діям суб'єктів права з точки зору їх правомірності чи неправомірності, застосовувати санкції до правопорушників [1, с. 490]. Юрисдикцією наділено як судові, так і квазісудові органи, одним з яких є Вища рада юстиції, яка діє в Україні на підставі ст. 131 Конституції України.

До числа юрисдикційних повноважень Ради (надалі вживатимемо це скорочення) відноситься розгляд питань щодо:

- внесення подань про звільнення суддів судів загальної юрисдикції за матеріалами дисциплінарного провадження, проведеного Вищою кваліфікаційною комісією суддів України;
- здійснення дисциплінарного провадження стосовно суддів Верховного Суду України і суддів вищих спеціалізованих судів;
- прийняття рішень щодо порушення суддями і прокурорами вимог щодо несумісності;
- розгляд скарг на рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності суддів апеляційних та місцевих судів, а також прокурорів.

За результатами розгляду цих питань приймаються відповідні акти юрисдикційного характеру.

Хоча розгляд Радою юрисдикційних питань здійснюється не на підставі норм судово-процесуального законодавства, а за власною процедурою, він повинен відповідати певним принципам демократичного судочинства: верховенства права, законності, справедливості, неупередженості, змагальності тощо. Ці принципи доцільно викласти безпосередньо в Законі України «Про Вищу раду юстиції» [2] (надалі вживати-

мемо термін «Закон»). Суддям, поведінка яких є предметом розгляду Радою, мають бути надані всі можливості для забезпечення своїх прав та законних інтересів, чому певною мірою сприяє колегіальний порядок провадження. При цьому, однак, Закон має містити норми, спрямовані на запобігання зловживанням зацікавленими особами своїми процедурними правами і можливостями.

Президент України В. Янукович у виступі на Х з'їзді суддів України підкреслив, що «Вища рада юстиції не повинна бути каральним органом і використовуватися будь-ким для розправи з неслухняними суддями» [3, с. 5]. Водночас практика останніх двох років свідчить про те, що в діяльності Ради проявляється тенденція до підвищення принциповості оцінки діянь окремих суддів, які своєю поведінкою підривають авторитет судової влади, створюючи цим додаткове джерело соціальної напруги. Спрацьовує механізм самоочищення судової системи від людей, негативні якості яких не дозволяють вважати їх повноцінними професіоналами у сфері судочинства [4, с. 207]. Було б дивно, якби це подобалося всім. Деякі політики і навіть судді досить високого рангу висловлюють не просто критичні зауваження, а огульні обвинувачення на адресу Ради, більшості її членів у перетворенні цього органу на знаряддя неправомірного впливу на судову владу, підриві незалежності суддів на догоду політичним інтересам і навіть перетворення Ради на поліцейський орган.

Водночас слід визнати, що певні недоліки в юрисдикційній діяльності, які властиві як Вищій кваліфікаційній комісії суддів, так і самій Раді, обумовлені не досить чіткими критеріями діянь, що стають предметом розгляду. Не всі процедурні питання вирішені в Законі та Регламенті Ради достатньо чітко. Це пов'язано з тим, що зміни, які останнім часом вносилися до Закону, не носили системного характеру, а переважно були пов'язані з розглядом різних рекомендацій європейських структур, які вважалися першочерговими для розгляду законодавцем.

Як з теоретичних, так і з практичних позицій є важливим чітко кваліфікувати порушення закону з боку суддів, які є підставою для застосування до них відповідних юридичних, санкцій.

Харківський науковець І. В. Назаров, автор монографії, присвяченої організації та діяльності Ради, свого часу відніс до її дисциплінарних повноважень не лише накладення дисциплінарних стягнень в буквальному їх розумінні, але й внесення подань про звільнення суддів за серйозні порушення професійних обов'язків, а також заборон на сумісництво роботи суддею з іншими видами діяльності. За такого підходу звільнення судді мало б розглядатися не як особливий вид відповідальності, а як найсуворіший прояв дисциплінарної відповідальності, як це, до речі, передбачено нормами законодавства про працю [5, с. 121]. Такої думки дійшла і Венеціанська комісія, яка у Висновку від 20 березня 2007 р. щодо законопроектів про судоустрій і про статус суддів в Україні (пункт 45) записала: «З тим, щоб додержати принципу про-

порційності, звільнення має бути можливим лише у найсерйозніших **дисциплінарних справах** та у випадках повторних порушень» [6] (виділено мною. — В. Д.).

Окремою підставою для внесення Радою подання про звільнення судді є порушення ним суддівської присяги. Таке звільнення, як і звільнення за порушення вимог щодо несумісності, є різновидом конституційної відповідальності (ч. 5 ст. 126 Конституції України).

Втім, на нашу думку, конституційний характер звільнення судді за порушення присяги не є свідченням того, що таке звільнення втрачає характер дисциплінарного стягнення, оскільки і в тому, і в другому випадку застосована санкція є наслідком найсерйознішого порушення суддею професійних обов'язків, яке підриває основи конституційного ладу.

Стаття 55 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [7], по суті, містить найважливіші обов'язки судді, який урочисто присягає об'єктивно, безсторонньо, неупереджено, незалежно та справедливо здійснювати правосуддя, підкоряючись лише закону та керуючись принципом верховенства права, чесно і сумлінно виконувати обов'язки судді, дотримуватись морально-етичних принципів поведінки судді, не вчиняти дій, що порочать звання судді та принижують авторитет судової влади.

Отже виходячи зі змісту присяги, її порушенням має вважатися не-об'єктивне, несправедливе, упереджене здійснення судочинства з порушенням принципу верховенства права і під стороннім впливом всупереч приписам закону, вчинення дій, які порушують морально-етичні принципи. Цього в принципі було б досить для належної оцінки поведінки того чи іншого судді. Проте законодавець пішов по іншому шляху, зосередивши перелік порушень присяги у ч. 2 ст. 32 Закону. Вони сформульовані так, що відкривають досить широкі межі для розсуду членів Ради як юрисдикційного органу, покладаючись на правильне розуміння ними закону і норм професійної етики.

Важко погодитись із зазначеним пунктом Висновку Венеціанської комісії про те, що «немає потреби негайно виганяти суддю ... за незначне порушення присяги». При цьому сам по собі вираз «виганяти суддю» побутово-жаргонним. **Незначних порушень присяги не буває.** Бувають порівняно незначні порушення професійних обов'язків, які через це не можуть розцінюватись як порушення присяги і за вчинення яких можна обмежитись застосуванням іншого дисциплінарного стягнення.

На наш погляд, в Законі норми, які стосуються притягнення суддів до відповідальності за порушення присяги, необхідно зосередити у главі 4 «Дисциплінарне провадження щодо суддів Верховного Суду України і вищих спеціалізованих судів». Що ж стосується підстав застосування цієї санкції (ч. 2 ст. 32 зазначеного Закону), то слід мати на увазі, що питання про відповідальність суддів за порушення присяги часто стають також предметом розгляду Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ВККСУ), яка може «...за наслідками дисциплінарного

провадження прийняти рішення про направлення рекомендації до Вищої ради юстиції для вирішення питання щодо внесення подання про звільнення судді з посади за наявності для цього підстав», насамперед, при виявленні ознак порушення присяги.

Оскільки підстави для звільнення судді за порушення присяги є однаковими для усіх суддів України незалежно від рівня судів, в яких вони працюють, є доцільним перенести норму, в якій містяться ці підстави, до глави 1 розділу VI Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Водночас викликає серйозні сумніви зміст ч. 3 ст. 32 Закону щодо ознак порушень присяги суддею, який обіймає адміністративну посаду в суді. Ним визнається «невиконання посадових обов'язків, встановлених для відповідної адміністративної посади, пов'язаних з процесуальними діями».

Рішенням Конституційного Суду України № 5рп від 16 червня 2011 р. (п. 3.4) ця норма визнана такою, що відповідає Конституції України. Як зазначено у рішенні Суду, «обов'язки судді, який обіймає адміністративну посаду в суді, що пов'язані з процесуальними діями, встановлені законом. Виконання таких обов'язків безпосередньо пов'язано із здійсненням судочинства та є його невід'ємною складовою» [8].

Висловимо власну, можливо, в чому і спірну думку щодо цього рішення. На жаль, воно само по собі вимагає тлумачення, що взагалі не є властивим для конституційно-юрисдикційних актів, які мають бути зразком науково-юридичного тлумачення. Залишилося незрозумілим, які ж адміністративні тобто управлінські обов'язки, безпосередньо пов'язані із здійсненням правосуддя, виконує голова суду або його заступник. Очевидно все-таки у Законі йдеться про посадові обов'язки керівника суду, які він виконує саме як суддя, а не особа, наділена адміністративними повноваженнями. Ця особа не має права вчиняти жодних процесуальних дій по справах, які перебувають у провадженні інших суддів, зокрема, втручатися у функціонування автоматизованої системи розподілу справ. Саме по собі порушення «табу» з цих питань і мало б насамперед служити підставою для звільнення з адміністративної посади і водночас з посади судді.

Та обставина, що зазначена вище норма не визнана Конституційним Судом такою, що суперечить Конституції, аж ніяк не виключає можливості її удосконалення шляхом конкретизації.

Відтак згадану норму краще сформулювати у такій редакції: «Порушенням присяги судді, що обіймає адміністративну посаду в суді, є також порушення принципу незалежності суддів шляхом його втручання у розподіл чи у розгляд судових справ».

Звичайно, голова суду або його заступник можуть бути звільнені і в разі нездатності виконувати управлінсько-організаційні обов'язки, проте не як за порушення присяги. Передбачати в законі перелік відповідних підстав для звільнення недоцільно та й неможливо.

Як порушення суддею присяги розцінюється також недотримання ним вимог та обмежень, встановлених Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції» [9]. Це більш ніж вагома підстава для звільнення такого судді з посади з ініціативи Ради.

Проте у зв'язку з цим виникла ще одна проблема. Зазначеним Законом професійні судді, як і народні засідателі та присяжні, визнані суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення (п. «д» ч. 1 ст. 1).

Відтак немає жодних перешкод для притягнення їх до адміністративної відповідальності за статтями 172-2—172-9 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП) на підставі протоколу, складеного прокурором або уповноваженою ним особою, з наступним розглядом його відповідним місцевим судом. Проте застосування цієї процедури до діючих суддів і навіть спроба її застосування може поставити під загрозу принцип суддівської незалежності. Відтак не варто допускати паралельного розгляду цих питань різними органами. Доцільно зробити застереження в КУпАП щодо можливості притягнення до адміністративної відповідальності за корупційне правопорушення лише колишнього судді, усунутого з суддівської посади за порушення присяги.

При вирішенні Радою питань щодо неможливості поєднання суддівства з іншими видами діяльності слід враховувати, що такий прояв несумісності, як порушення заборони займатися іншою оплачуваною або підприємницькою діяльністю «...безпосередньо або через інших осіб», одночасно є серйозним корупційним правопорушенням, встановлення якого має тягнути адекватні заходи реагування. Проте така адекватність відсутня. Судячи зі змісту ст. 35 Закону, «...рішення про несумісність є обов'язковим для негайного виконання суддею або підставою для внесення подання про звільнення судді з посади». На думку академіка С. В. Ківалова, резонно виникає питання: «...до чого можна зобов'язати несумлінного суддю? Невже відмовитись від бізнесу або від членства у політичній партії, яке він раніше приховував? Навряд чи варто позбавляти його цих «принад життя» — нехай продовжує в тому ж дусі. Але потрібні термінові заходи для того, щоб звільнити його від посади судді. Тому альтернативне вирішення цього питання у ч. 2 ст. 35 Закону про ВРЮ слід виключити» [10, с. 255].

Ця пропозиція заслуговує на підтримку, тим більше, що йдеться не лише про дисциплінарну, але й про конституційну відповідальність (п. 4 ч. 5 ст. 126 Основного Закону), причому у зазначеній нормі Конституції не передбачено жодних альтернатив для застосування цієї санкції, окрім звільнення судді з посади.

Питання, що стосуються дисциплінарної відповідальності суддів у вузькому розумінні, Рада вирішує як при здійсненні дисциплінарного провадження щодо суддів вищих судів і Верховного Суду України, так і при розгляді скарг на рішення з цих питань, ухвалених ВКСУ.

При цьому ч. 1 ст. 37 Закону не зазнала змін. Рада мусить виходити з підстав, передбачених у п. 5 ч. 5 ст. 126 Конституції України (порушен-

ня присяги) та Законом України «Про статус суддів», який, як відомо, втратив чинність у зв'язку з прийняттям Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Цю недоречність необхідно усунути і керуватися підставами, названими у ст. 83 чинного Закону.

У документах європейських структур конкретні рекомендації з цього приводу здебільшого відсутні, і цю позицію можна зрозуміти, враховуючи різноманітність характеру порушень суддями професійних обов'язків. За будь-яких умов перелік, що міститься у ст. 83 Закону про судоустрій і статус суддів, не може охоплювати всього спектра цих порушень, а значить, чимало істотних порушень не зустрінуть відповідного реагування. У п. 63 Висновку консультативної Ради європейських суддів № 10 2007 року [11] відзначено, що «суддя, який нехтує розглядом справ через ледарство або який є повністю некомпетентний при їх вирішенні, повинен притягуватися до дисциплінарної відповідальності», тобто підставою такої відповідальності вважається **некомпетентність** судді. Така некомпетентність у сучасних умовах — це триваючий процес, який поглиблюється, коли суддя нехтує вдосконаленням свого професійного рівня, не враховує змін до законодавства, не цікавиться практикою судів України та Європейського суду з прав людини тощо. В результаті — низькі показники стабільності судових рішень з усіма негативними наслідками для учасників процесу і стану судочинства загалом. Врешті-решт, робітник на виробництві за виготовлення браку, та ще й систематично, притягується до дисциплінарної, матеріальної відповідальності, позбавляється премії тощо, зрештою звільняється. В принципі це має стосуватися і судді.

Вважаємо за потрібне доповнити перелік, що міститься у ст. 83 Закону «Про судоустрій і статус суддів», такою підставою: «помилки при застосуванні законодавства при розгляді справ через низький рівень професійної кваліфікації».

Проблемним слід також визнати питання щодо переліку можливих дисциплінарних стягнень. Власне такий перелік відсутній, оскільки відповідно до ч. 1 ст. 88 передбачено лише накладення на суддю догани, якщо не вважати таким стягненням звільнення з посади. Іншою крайністю є перелік, запропонований зазначеною вище Рекомендацією Комітету міністрів Ради Європи щодо незалежності, ефективності і ролі суддів. В ній пропонується така палітра стягнень: а) усунення судді від провадження у справі; б) доручення судді виконання інших завдань у межах суду; в) штрафні санкції, як, наприклад, зменшення розміру винагороди протягом якогось періоду часу; д) тимчасове зупинення суддівських функцій.

Думається, що застосування таких санкцій до судді, попри те, що вони рекомендовані авторитетним органом європейського суддівського співтовариства, є неприйнятним, оскільки вони значною мірою принижують гідність судді. Які ще завдання, крім суддівських, можна покласти на суддю в порядку дисциплінарного стягнення? Перевести в помічники

до іншого судді або в судові розпорядники, чи що? До того ж авторитет судді буде остаточно зруйнований, якщо відомості про такі заходи набудуть розголосу. Подібні імпровізації для демократичної судової системи України в принципі є неприпустимими.

Потрібно відшукати інше рішення. У практиці розгляду дисциплінарних справ, особливо колишніми кваліфікаційними комісіями суддів, часто виносились рішення типу: «порушення були, але порівняно незначні, а тому можна обмежитись обговоренням». Інколи для таких висновків дійсно були підстави, але здебільшого це було проявом надто ліберального ставлення до порушників. Для останніх важливо, щоб такі виховні заходи не фіксувалися в «послужному списку» і не впливали істотно на подальшу суддівську кар'єру. Звичайно, оцінка серйозності порушення — це прерогатива органу дисциплінарної юрисдикції. Проте якщо воно мало місце, йому за результатами дисциплінарного провадження має бути надана офіційна оцінка. Відтак за подібні порушення, особливо вчинені уперше, можна було б застосовувати таке «первинне» стягнення, як **попередження**, закріпивши його в законі.

У низці статей Закону, присвячених розгляду різних за характером юрисдикційних справ (32, 32-1, ч. 4, ст. 42, 46), містяться близькі за змістом норми щодо наслідків неучасті судді у розгляді його справи. Так, відповідно до ч. 4 ст. 42, «вирішуючи питання про дисциплінарну відповідальність судді, Рада повинна вислухати його пояснення. У разі неможливості взяти участь в засіданні Ради з поважних причин суддя може надати по суті порушених питань письмові пояснення, які долучаються до матеріалів справи. Письмові пояснення виголошуються на засіданні в обов'язковому порядку. Повторне нез'явлення такого судді є підставою для розгляду справи за його відсутності».

Виникає питання, якщо суддя відсутній на засіданні з поважних причин, наприклад через перебування в лікарні, то чи не слід відкласти розгляд справи, а письмові пояснення виголосити у разі повторного нез'явлення. При цьому важко погодитися з можливістю розгляду справи у разі повторного нез'явлення незалежно від поважності причин, особливо тоді, коли суддя заздалегідь про це повідомив і причини дійсно є поважними. Варто відзначити, що відповідно до п. 14 ч. 1 глави 2 розділу 1 Регламенту Вищої ради юстиції [12] «повторна неявка без поважних причин судді, стосовно якого вирішуватиметься питання щодо здійснення дня дисциплінарного провадження, провадження щодо несумісності або звільнення за особливих обставин чи з адміністративної посади є підставою для розгляду такого питання за відсутності судді». Отже, в підзаконному акті, яким є Регламент, права судді на забезпечення неупередженого вирішення його справи викладені повніше і чіткіше, ніж у тексті закону, що навряд чи є прийнятним.

Відтак у зазначеній нормі в її різних варіаціях при розгляді справ юрисдикційного характеру щодо суддів слід передбачити такі положення:

— про призначення справи до розгляду за участю судді йому має бути повідомлено не менше як за десять днів до розгляду;

— судді має бути надана можливість ознайомитися з усіма матеріалами перевірки щодо нього і постановою про порушення дисциплінарного провадження;

— суддя має право подати по суті порушених питань письмові пояснення, які долучаються до матеріалів справи;

— справа може бути заслухана у відсутності судді лише у разі його письмової згоди, а в іншому випадку розгляд справи відкладається;

— при повторному нез'явленні судді без поважних причин справа може бути розглянута за його відсутності з оголошенням письмових пояснень судді, якщо такі надано.

Потребує уваги питання про доцільність покладення на Раду розгляду питань, які стосуються прокурорів: встановлення з їх боку порушень вимог щодо несумісності служби в прокуратурі з іншими видами діяльності (п. 2 ч. 1 ст. 131 Конституції України) і розгляду скарг на притягнення до дисциплінарної відповідальності (п. 3 ч. 1 цієї статті).

«Чи є необхідність встановлення прокурорами вимог несумісності рішенням Вищої ради юстиції, — запитував М. В. Косюта, — якщо це може зробити прокурор вищого рівня шляхом елементарної службової перевірки» [13, с. 221]. З характеру запитання впливає і відповідь на нього. Так само без зайвих формальностей керівник прокуратури вищого рівня або навіть вища за посадою особа в конкретній прокуратурі може встановити факт порушення підлеглим вимог щодо несумісності, вживши у разі потреби відповідних заходів.

У сучасних умовах переглядати практику розгляду цих питань ВРЮ неможливо, оскільки вона заснована на положеннях чинної Конституції України. Остаточне вирішення цього питання залежатиме від того, яку модель організаційної побудови прокуратури буде закріплено у новій чи оновленій Конституції України в результаті розпочатої конституційної реформи.

Якщо прокурорська система залишиться єдиною і централізованою, то факт несумісності можна буде розглядати як достатньо серйозний, хоча і банальний дисциплінарний проступок, за який винуватця слід притягнути до відповідальності відповідно до Дисциплінарного статуту. Втручання у ці процеси Вищої ради юстиції буде зайвим, оскільки це суперечить її основному призначенню — участі у формуванні суддівського корпусу. Що ж стосується скарг прокурорів на дисциплінарні стягнення, то можна було б зробити крок уперед по шляху демократизації існуючого порядку їх накладення і розгляду скарг на прийняті рішення шляхом покладення цих обов'язків на колегіальні органи, які складаються з прокурорів. Накладені стягнення можна оскаржувати і в судовому порядку.

По-іншому це питання вирішуватиметься у разі глибокої інтеграції прокуратури до судової влади за прикладом таких країн, як Франція

Італія, Бельгія та деяких інших, де питання організаційного і дисциплінарного характеру стосовно як суддів, так і прокурорів вирішуються одним органом, хоча і окремими палатами з різним представництвом суддів і прокурорів.

І, на закінчення, слід зупинитися на перспективах оптимізації системи органів держави, призначених для вирішення кадрових проблем судової влади.

Під час останнього етапу реформування законодавства про судоустрій були, як відомо, ліквідовані кваліфікаційні комісії суддів у регіонах, а натомість — істотно розширені повноваження ВККС України. Було централізовано формування складу професійних суддів і притягнення до дисциплінарної відповідальності суддів місцевих і апеляційних судів усіх юрисдикцій. Це стало, безумовно, кроком у правильному напрямку. Проте склалася ситуація, коли ці процеси, однакові за своєю спрямованістю, виявилися штучно поділеними між ВККС України і ВРЮ. При цьому основи правового статусу ВРЮ визначені у Конституції України, а ВККС України — в ординарному законі. Окремі питання послідовно розглядаються спочатку ВККС, а потім передаються на розгляд ВРЮ. Виникає дублювання і перетинання повноважень, що не сприяє раціональному вирішенню проблем оптимізації статусу суддів України. До того ж обидва ці органи називаються вищими, що може породжувати нездорову конкуренцію.

Не випадково в тих європейських країнах, де існують органи, подібні до нашої ВРЮ, відсутні аналоги ВККС України. Отже, існує принципова можливість об'єднати ВККС і ВРЮ в єдиний орган, що відповідало б об'єктивним потребам державного будівництва і було б з розумінням зустрінуто європейськими структурами. Поштовхом для цього може слугувати розширення повноважень ВРЮ на конституційному рівні.

Л і т е р а т у р а

1. Педько В. С. Юрисдикція / В. С. Педько // Юридична енциклопедія. — К.: Вид-во «Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана», 2004. — С. 190.
2. Про Вищу раду юстиції: Закон України від 15 січ. 1998 р. з наступними змінами // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 25. — Ст. 346.
3. Виступ Президента України Віктора Януковича на Х з'їзді суддів України: стенограма Х з'їзду суддів України. — К., 2011. — 80 с.
4. Москвич Л. М. Ефективність судової системи: концептуальний аналіз: монографія / Л. М. Москвич. — Х.: Фінн, 2011. — 376 с.
5. Назаров І. В. Правовий статус Вищої ради юстиції: монографія / І. В. Назаров. — Х.: Право, 2006. — 208 с.
6. Європейська комісія за демократію через право (Венеціанська комісія). Висновок щодо законопроекту про статус суддів в Україні від 20 березня 2007 р. CPL (2007). — Страсбург, 2007. — 20 с.
7. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 7 лип. 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2010 — № 41–42, 43, 44–45. — Ст. 529.

8. Рішення Конституційного Суду України № 5-рп у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Кодексу адміністративного судочинства України, законів України «Про Вищу раду юстиції», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження» від 15.07.2011 року (справа № 1-6 2011 // Офіційний сайт Конституційного Суду України.
9. Про засоби запобігання і протидії корупції: Закон України від 11 черв. 2009 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2009. — № 45. — Ст. 691.
10. Кивалов С. В. Судебная реформа в Украине: разочарования и надежды / С. В. Кивалов. — Изд. 2-е, перераб. и доп. — О.: Юрид. л-ра, 2010. — 310 с.
11. Висновок № 10 (2007) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо Судової ради на службі суспільству, схвалений на восьмому засіданні КРЕС (Страсбург, 21–23.11. 2007 року): документ № CC IE (2008). — 18 с.
12. Регламент Вищої ради юстиції, затверджений рішенням Вищої ради юстиції від 4 жовтня 2010 року № 791/01/15-10 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Вищої ради юстиції. — Режим доступу: <http://www.vru.gov.ua/legislativeActs/3>
13. Косюта М. В. Прокурорська система України в умовах демократичного суспільства: монографія / М. В. Косюта. — О.: Юрид. л-ра, 2002. — 376 с.

А н о т а ц і я

Долежан В. В. Юрисдикційна діяльність Вищої ради юстиції та шляхи її удосконалення. — Стаття.

Аналізуються характер і види дисциплінарних стягнень щодо суддів, повноваження Вищої ради юстиції з цих питань. Розглядаються особливості звільнення суддів за порушення присяги, в тому числі за прояви корупції. Пропонується додатково запровадити дисциплінарне стягнення у вигляді попередження, а також звільнити ВРЮ від розгляду справ щодо прокурорів, які не входять до судової системи України. Внесено пропозиції про удосконалення процедури розгляду справ.

Ключові слова: Вища рада юстиції, юрисдикційна діяльність, відповідальність суддів за порушення присяги і корупцію, підстави дисциплінарної відповідальності суддів, процедура розгляду дисциплінарних справ.

А н н о т а ц и я

Долежан В. В. Юрисдикционная деятельность Высшего совета юстиции и пути ее совершенствования. — Статья.

Анализируется характер и виды дисциплинарных взысканий относительно судей, полномочия Высшего совета юстиции по этим вопросам. Рассматриваются особенности увольнения судей за нарушение присяги, в том числе за проявления коррупции. Предлагается дополнительно закрепить дисциплинарное взыскание в виде предупреждения, а также освободить ВСКЮ от рассмотрения дел относительно прокуроров, не входящих в судебную систему Украины. Внесены предложения о совершенствовании процедуры рассмотрения дел.

Ключевые слова: Высший совет юстиции, юрисдикционная деятельность, ответственность судей за нарушение присяги и коррупцию, основания дисциплинарной ответственности судей, процедура рассмотрения дисциплинарных дел.